

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
„Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Demisija finančnega ministra

Finančni konflikti med gg. Markovićem in Vukičevićem

Ker ni hotel pristati na izdatke za imenovanje državnih podtajnikov, je finančni minister dr. Marković danes opoldne podal demisijo

Beograd, 28. oktobra. Veliko senzacijo je vzbudila v današnjih popoldanskih urah v vseh političnih krogih vest, da je finančni minister dr. Bogdan Marković podal demisijo. Vest se je bliskovito razširila po vsem mestu in je izzvala najrazličnejše komentarje. Splošno je izzvalo vtis, da so izbruhili v vladi sami težki konflikti in da je to prvi pričetek definitivnega padca sedanjega režima.

Vesti o demisiji finančnega ministra na merodajnem mestu potrjujejo. Ostavka dr. Markovića je na zunaj motivirana s slabim zdravstvenim stanjem ministra. Vendar pa vlada splošno prepričanje, da je ozadje te ostavke iskati v notranjih nenasprotjih. Znano je, da je stremel finančni minister dr. Marković za tem, da državne izdatke kar najbolj reducira in je izdal tudi okrožnico, v kateri zahteva od vseh ministrov znižanje izdatkov za najmanj 10 %. Že ta njegova zahteva je naletela na odpor v gotovih krogih, vendar pa je izgledalo, da bo vlada osvojila to njegovo stališče.

Kakor izve vaš poročevalec je glavni vzrok demisije finančnega ministra imenovanje državnih podtajnikov. Znano je, da si je g. Vukičević skušal utrditi svoj položaj s tem, da je ponudil i klerikalcem i demokratski zajednici obširne koncesije, med drugim tudi več državnih podtajnikov. Imenovanje državnih vodtajnikov je postalo baš zadnje dni

znova aktualno in je o tem razpravljali tudi včerajšnji ministrski svet. G. Vukičević je vztrajal na tem, da čim prej izvede imenovanje teh podtajnikov in je v to svrhu zahteval od finančnega ministra potrebne kredite. Glede na to, da so bili krediti za državne podtajnike črtani že v lanskem proračunu in ker je hotel finančni minister v novem proračunu izvesti še nadaljno redukcijo ministrov, se je tej zahtevi ministrskega predsednika odločno uprl. Ko je danes dospelo še poročilo glavne računske kontrole, ki je odbila celo vrsto kreditov, a je g. Vukičević še nadalje vztrajal pri svoji zahtevi, je finančni minister dr. Marković ob 11. izročil ministrskemu predsedniku pisмено svojo ostavko.

Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, je bil g. Vukičević skrajno presenečen. Ostavka je položaj tako zaostila, da m izključena kriza celokupne vlade. Gosp. Vukičević je ob 12. uri odšel na dvor in telefonično poročal kralju o dogodkih. Vladni krogi mrzlično iščejo izhoda iz te skrajno mučne situacije. Govori se, da bo finančno ministristvo prevzel sedanji prosvetni minister dr. Kumanudi, dočim bi demokratsko prosvetno ministristvo prepustili radikalom. Kot kandidat za to mesto se imenuje g. Boža Maksimović, ki ga pa takozvani vladni radikali odklanjajo. Dosedanji finančni minister dr. Boža Marković naj bi postal guverner Narodne banke.

Glavna kontrola proti vladi

Senzacija na današnji seji Narodne skupščine

Glav. kontrola je danes sporočila Narodni skupščini, da je morala odbiti vse volilne in še celo vrsto drugih nezakonitih izdatkov sedanje vlade. — Nujnost predloga za ustanovitev zunanje-ga odbora odklonjena

— Beograd, 25. oktobra. Današnja seja Narodne skupščine, ki je pričela ob 9.30 in ob 12.30 še traja, je bila vseskozi zelo burna in pomeni nov težak udarec za vlado.

Pred prehodom na dnevni red, ki vsebuje volitev anknetnega odbora za preiskavo vodilnih nastitev v sarajevskem in bihačkem okrožju ter razpravo o stanovanjskem zakonu, je predsednik poročal o raznih tekočih zadevah. Najprej je bilo prečitano poročilo finančnega ministra o znižanju uvoznice za razne poljedelske stroje in druge potrebščine, poročilo o reorganizaciji občin. Največjo pozornost vseh političnih krogov pa je vzbudilo poročilo glavne računske kontrole, ki je odbila celo vrsto kreditov, katere je porabila Vukičevićeva vlada v času od razpusta Narodne skupščine pa do danes. Tako glavna računska kontrola ni odobrila kredita v znesku 16.200.000 Din za dovršitev poslojpa Narodne skupščine, odbila vse izdatke za ministra brez portfelja g. Velja Popovića, za katere v državnem proračunu ni nobenega kritja, odklonila odobritve kreditov za skupščinske volitve dne 11. septembra, nadalje kredit za nakup 10% delnic albanske emisije banke, kredit za izplačilo dospelih anuitet za dolgeve in še celo vrsto drugih manjših kreditov.

Nadalje je poročal predsednik, da je minister pravde predložil Narodni skupščini esnutek zakona o sodnikih, državnih pravdnikih, odvetnikih, nadalje čekovni in me-nični zakon.

Nato je prišel v razpravo predlog g. Svetozarja Pribeževića, ki zahteva ustanovitev stalnega skupščinskega odbora za zunanje zadeve. V utemeljitvi je g. Pribežević opozarjal na to, da poslanci o zunanje-političnih dogodkih niso obveščeni, dasiravno se odigravajo baš sedaj v zunanji politiki silno važni dogodki. Kljub ponovnim zahtevam vlada ni smatrala za potrebno, da obvesti Narodno skupščino o zunanje-političnem položaju. Naglašal je, da imajo vse moderne države zunanje-politične odbore, preko katerih vlada stalno obvešča od naroda izvoljene zastopnike in tako omogoča narodu direktno sodelovanje v zunanji politiki. Zato zahteva glede na pereča zunanje-politična vprašanja, ki so na dnevnem redu, za svoj predlog nujnost. Večina je nujnost odbila. Predlog sam pa izročila pristojnemu odboru v nadaljnje postopanje.

Pred prehodom na dnevni red je bil nato še predložen predlog klike HSS o-

de poljedelskih kreditov. V utemeljitvi se naglašalo, da je poljedelska kriza dosegla vrhunec in bo naše nekdanje cvetoče poljedelstvo popolnoma propadlo, če vlada ne bo nemudoma priskočila na pomoč s ceninimi in dolgoročnimi krediti.

— Beograd, 28. oktobra. Po govoru posl. Predavca, ki je utemeljeval nujnost predloga, sta govorila še posl. Kokanović in dr. Besarović, ki sta podpirala radičevski predlog. Minister dr. Stanković je priznal nujnost in je bil predlog soglasno sprejet ter izrčen pristojnemu odboru v nadaljnje postopanje.

Po prečitaniu peticije ženske stranke glede ženske volilne pravice in rešitvi nekaterih drugih formalnosti je skupščina prešla na dnevni red. Najprej je bil izvoljen anketni odbor za preiskavo volilnih nastitev in nerednosti v bihačkem in banja-luškem okrožju. Po prejšnjem sporazumu so bili izvoljeni v ta odbor radikala Stevo Kobasica in dr. Kaludžera, radičevce Šutei, za demokratsko zajednico dr. Behmen ter za SDS in SZ posl. Kokanović. Odbor mora v treh mesecih poročati Narodni skupščini o rezultatih svoje preiskave.

Nato je pričela razprava o stanovanjskem zakonu. Po prečitaniu osnutka ministra za socialno politiko je bila seja zaključena in se nadaljuje popoldne ob 16.

Velik deficit v drž. gospodarstvu

— Beograd, 28. oktobra. Generalna direkcija državnega računovodstva je objavila rezultata dohodkov in izdatkov za mesec april proračunskega leta 1927-28. Iz teh podatkov je razvidno, da so državni dohodki zastopali v mesecu aprilu za 234 milijonov 122.081 Din ali za okoli 24 odst. napram proračunu. Dohodki državnih posestev in drugih imetij so padli skoro za 50 odst., dohodki železnice pa za 40 odst.

Izdatki za mesec april so bili proračunani na 956 milijonov, izplačalo pa se je 535 milijonov, kar pa ne predstavlja nikakega suficita. Stvar je namreč ta, da se je le manj izplačalo na račun postavk, ki se morajo tekom proračunskega leta itak izplačati, radi česar obstoji nepobitno dejstvo, da so se državni dohodki znatno zmanjšali in da se je proračunsko leto 1927-28 pri-

Ljubavna tragedija mladega Ljubljanačana

Danes zjutraj je v Zagorju ob Savi Ljubljanačan Oskar Kastelic ustrelil svoje dekle in nato še sebe smrtnonevarno ranil.

Danes popoldne ob 10. so pripeljali iz Zagorja z mariborskim vlakom v Ljubljano mladega Ljubljanačana, ki je bil v popolni nezvesti in so ga s kolodvoru takoj oddali v bolnico. Gre za 25letnega Oskaria Kastelica, sina znane ljubljanskega krojaškega mojstra g. Kastelica na Vodnikovem trgu. O tragični nesreči smo zvedeli deloma v Ljubljani, deloma iz Zagorja ob Savi naslednje podrobnosti:

Mladi Oskar je odšel začetkom tega tedna od doma, ne da bi komu povedal, kam je namenjen. Vzel je seboj večji znesek denarja. Kasneje so ugotovili, da se je napotil v Kranj, kjer je imel dekleta, 24letno natakario Mimico Klein. Z njo je naredil v terek in sredo več izletov z avtomobilom, med drugim tudi na Bled. Včeraj sta prišla zaljubljenca v Zagorje ob Savi, kjer sta prenočevala v mali gostilni Kovač v Toplicah. Kakor pripovedujejo, sta bila oba sicer ne-

kam zamišljena, vendar pa nista vzbujala nikakšne pozornosti ali celo suma.

Kaj se je ponoči godilo med zaljubljenca, dosedaj ni bilo mogoče ugotoviti. Danes zjutraj okrog pol 6. pa so Kovačevi naenkrat slišali iz njune sobe tri strele, oddane hitro zaporedoma. Ko so vdrli v sobico so našli Oskaria in Mimico ležati v mlakah krvi. Na tleh je ležal revolver. Dekle je imelo dve rani, eno v srce, drugo v desno senco, fant pa tudi rano v desno senco. Takoj poklicani zdravnik je ugotovil, da je Kastelic še pri življenju, dočim je bila deklica že mrtva. Njeno truplo so prepe-ljali v zagorsko mrtvašnico, Oskaria Kastelica pa z vlakom v ljubljansko bolnico.

Kolikor je mogoče domnevati iz okoliščin, gre pri pretresljivi tragediji za dvojni samomor. Fant je očitno najprej ustrelil svoje dekle, nato pa pogl kroglo še sebi v glavo. O vzrokih dosedaj ni bilo mogoče dognati ničesar.

Klerikalci so in so vedno bili nasprotniki prosvete

Najnovejše šikaniranje Zveze kulturnih društev je le člen v dolgi verigi klerikalnih mračnjaških sunkov proti kulturnemu napredku

Policijski odlok, ki je bil izdan na klerikalno pobudo in s katerim se omejuje prirejanje kulturnih filmskih predstav ZKD, je zbudil v javnosti splošno obsodbo. Ta odlok spada v arhiv tistih kulturnih škandalov, ki jih je zagrešil klerikalizem nad slovenskim narodom celo vrsto od časov škofa Tomaža Hrena, ki je sežigal prve slovenske knjige, do besnih napadov klerikalcev novejši dobe na slovenske kulturne delavce, do sežiganja pesmi Ivana Cankarja in preganjanja Vodnikovih družbe.

Klerikalizem je ostal v svojem bistvu isti, kakor je bil v dobi reformacije, kakor je bil v času Prešerna, ki ga je vsa krajnska duhovščina preganjala kot brezverca, kakor je bil v času, ko se je boril proti odpravi konkordatne šole, in kakršen je bil v času, ko je dr. Mahnič preganjal in ubijal svojega stanovskega tovariša, goriškega stavca Simona Gregorčiča.

Bil je od nekdanj sovražnik svobodne besede in je še danes. Enkrat je bil boli rovtarski, drugič mani, kakšne so pač bile razmere Vrhliš se je potuhnil ter je volk oblekel tudi ovčjo kožo, kadar pa se je čutil dovolj varnega, je pokazal svoje zobe.

Bil je od nekdanj sovražnik kulturnega napredka, kajti ž naraščajočo prosveto našega ljudstva je postala tudi svobodni-selna misel jača in je postalo obvladanje ljudskih množic pod rimskim jarmom težje. Zato je tudi oviral vsako kulturno delo, ki ni izključno služilo njegovim ciljem, ki ni bilo klerikalno - strankarsko pobarvano in ki je zasledovalo samo en cilj - povečanje prosvete našega ljudstva.

Danes se čutilo klerikalci močne, ker so slučajno prišli za nekaj časa v vlado. Zato ni nič čudnega, če so pričeli ubijati ustanove, ki niso v njihovi strankarsko - politični službi, če gospodarijo s komisarjati in nasiljem, kjer si med prosvitlnejšimi sloji našega naroda s svojim delom niso mogli pridobiti zaupanja, če razpuščajo napredne občinske zastope in ubijajo občinske

ske avtonomije. Njihov napad na Zvezo kulturnih društev s pomočjo policije je samo logična posledica klerikalne miselnosti in nov kamenček k mozaiku klerikalnih kulturnih škandalov, nasilstev in reakcije. Ubili vse, kjer se lahko čuje svobodna beseda, da bo samo še en hlev in en pastir!

Prav je, da so klerikalci zopet pokazali svojo pravo mračnjaško barvo, ker še ne bodo mogli sklicevati na svojo „nedolžnost“, kadar bodo odstavljeni od vladnih korit.

Policijski odlok, s katerim se omejuje Zvezi kulturnih društev pravica prirejanja predstav kulturnih filmov, je bil izdan na podlagi stare avstrijske ministrske naredb-e od 12. septembra l. 1912, ki omogoča državni oblasti, da lahko z ozirom na krajevne razmere določijo, katere ure se ob nedeljah in praznikih zaradi službe božje ne smejo vršiti kino predstave.

Na istem Kongresnem trgu, kjer prireja v kinu Matici Zveza kulturnih društev javna predavanja in predstave kulturnih filmov, obstoji pristno klerikalno podjetje, znano pod imenom »Katoliški kevdre«. Tu se v nedeljah in praznikih toči od zgodnjih jut. urah alkohol, toda doslej še ni nobenemu klerikalnemu voditelju prišlo na misel, da bi posejanje tega podjetja moglo škodovati obisku službe božje.

Klerikalnim namenom ni nevarno za-uzivanje alkohola v raznih oblikah in množinah, pač pa prosvetna predavanja in predstave kulturnih filmov, ki nudijo ljudem izobrazbo in pomeni zabavo. Nevarno jim je prosvetno delo in zato je bil izdan policijski odlok, ki ga omejuje.

Klerikalci so pokazali zopet svojo pravo barvo, gotovo pa je, da klerikalna drevesa ne bodo zrasla do nebes. Kljub združenim klerikalnim in radikalnim reakcijam ne bo naša jugoslovenska država nikdar postala dežela, v kateri bi mogel klerikalizem trajno in ne-kaznovano uganjati svoje mračnjaške orgije.

NEMSKI LETALSKI OFICIRJI

— Pariz, 28. oktobra. Včeraj je bil podpisan sporazum med Nemčijo in konferenco veleposlanikov glede nemškega zračnega pismeta. Nemčiji je dovoljeno, da izobrazi večje število oficirjev za pilote, vendar pa se to ne sme smatrati kot dovoljenje za izobrazbo vojnih letalcev.

LEGAR NA ČESKEM

— Marjanske Lazny, 28. oktobra. V nekaterih okoliških vaseh se je pojavila epidemija tifusa. Oblasti so podvezle obsežne mere, da preprečijo razširjenje te bolezni.

JAPANSKO-NEMŠKA TRGOVINSKA POGODBA

— Berlin, 28. oktobra. Japonski senat je ratificiral japonsko nemško trgovinsko pogodbo.

DAN LETALSKIH NESREČ

— Pariz, 28. oktobra. Včeraj je bil v Parizu dan velikih letalskih nesreč. Ponesrečilo se je pet aeroplanov. Sedem pilotov je bilo mrtvih, štirje pa ranjenih.

Položaj v Rumuniji

— Bukarešta, 28. oktobra. V mestu vlada popoln mir. Po vladnih trditvah se sploh ni ničesar pripetilo razen tega, kar je bilo v zadnjih dneh službeno objavljeno. V kako zaroto radi povratka princa Karla nihče ne veruje. Zato trde opozicijski krogi, da je vse razburjenje aranžiral sam Bratianu, ki hoče izvesti zopet odločen udarec proti svojim političnim nasprotnikom in zlasti odstraniti karlistične oficirje iz vojske. Vladi je bilo dobro znano, da je iz Rumunije potovalo mnogo ljudi in tudi politikov Pariz, kjer so se sestajali s princem Karlom ter se vračali z raznimi pismi na posamezne politike, vendar pa se prej nikomur ni ničesar pripetilo. Samo sedaj je vlada prišla Manolesca. Vlada pa doslej še ni objavila, kaj je našla pri njem.

— Budimpešta, 28. oktobra. Po vesteh iz Budimpešte je bivši predsednik vlade in vodja narodne seljske stranke dr. Maniu, ki ga je vlada postavila pod policijsko nadzorstvo in ki se ji je skrtil na dvoru, pobe-gnil v sredo z avtomobilom iz Rumunije v Jugoslavijo.

— Beograd, 28. oktobra. Rumunsko poslaništvo je včeraj izdalo izjavo, da so bile telefonske zveze z Rumunijo pretrgane le radi neurja, ki je vladalo te dni in ne zaradi morebitnih neredov. Rumunsko poslaništvo odločno demantira vse vesti, razširjene v inozemstvu o nemirih. Po vseli državi vlada popoln red.

Nove važne izkoppine v Egiptu

Zadnja leta so naleteli v Egiptu na dragocene zgodovinske predmete, za katere so se začeli zanimati zlasti arheologi. Tudi letos je poselilo Egipt več znamenitih arheologov, ki iščejo ostank-e stare egiptovske zgodovine v tako zvani »Dolini kraljev«. Najbolj priljubljena točka za turiste je 20 milj od Kaire odaljena Sakara. Med arheologi, ki prihajajo v Egipt, da najdejo sledove nekdanje slave in moči te rodovitne dežele, je imel največ sreče C. Firth. Ta arheolog je naletel pri izkopavanju na razne predmete iz l. 3500 pred Kristusom. Arheologi se zelo zanimajo tudi za stopnišče piramide pri Sakari, ki jo je zgradil baje Faraon Zoser s pomočjo egiptovskega boga zdravilstva Imhotepa. Grški zgodovinar Met-Maneth pa pravi, da sta Zoser in Imhotep ista oseba in da je Zoser pri gradnji piramide prvič rabil kamno-seške izdelke.

Med izkoppinami so dragocene šat-tulje, ki so jih darovali razni tuji kralji princesi Inkaes in drugim faraonovim sorodnikom. Največje zanimanje uče-njakov vzbuja stebel, ki bo imel velik vpliv na teorijo o grškem dorskem slo-gu. V dobro ohranjenem zidu so našli kip faraona Zosera, ki kaže, da je bila egiptovska skulptura že v najstarejših časih visoko razvita. Prof. dr. Reisner s harwardске univerze je našel grobnico, ki izvirja baje iz dobe faraona Seneferna. Gre najbrž za grob kraljice He-teferes. V globokem rovu na koncu dolgega hodnika stoji marmornat sarkofag. Vsi predmeti, ki so stali okrog sarkofaga, so se sesuli, čim so se jih dotaknili.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.56 — 13.58 (13.57). Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8 — 8.03 (8.015), London 27.8 — 27.71 (27.67), New-york 56.64 — 56.84 (56.74), Praga 168.02 — 168.82 (168.42), Milan 309.375 — 311.375 (310.375), Pariz 228 bl.

Efektii: Celjska posojilnica 164 d, Ljubljanska Kreditna 135 — 135 (135), Praštedi-ona 0—0, Kreditni zavod 160 d, Strojne 70 — 70 (70), Vevče 133 d, Ruše 280 — 290, Stav-bna 56 d, Šešir 104 d.

Lesni trg: Tendence nespremenjena. Povpraševanje je za 1000 m³ hrastovih (ek-straholz) in sicer 16×26 cm s toleranco ob-lisce na obeh koncih (rok dobave v 6 mese-kih v 2 partijah). Nudijo se beli gabrovi hlo-di, od 25 — 50 cm premera, 2 — 6 m dol-žine, I, II. fco vagon nakladalna postaja 4 400.

Deželni pridelki: Tendence ne-izpremenjena. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 27.63—27.7, Newyork 56.638—56.838, Milan 309.12 — 311.12, Curih 1094 — 1097, Berlin 13.55.5 — 13.57.5, Dunaj 800 — 803, Praga 168 — 168.80.

Efektii: 7% invest. posojilo 1921 83³/₄—84, 2³/₄% vojna škoda 395³/₄—396, Hipotekarna banka 56—57, Ljubljanska kre-ditna 135, Praštediona 890—895, Trbovel-ska 462—472³/₄, Vevče 135—136.

INOZEMSKE BORZE.

Curih. Devize: London 25.2525, New-york 518.55, Pariz 20.355, Milan 28.325, Ber-lin 123.80, Beograd 9.46, Parna 15.846.

Katastrofa italijanskega parnika

Nečloveško ravnanje italijanskih parobrodskih družb z našimi državljani. — Ponesrečila tudi ena slovenska družina

Včeraj smo priobčili obširno poročilo o veliki katastrofi italijanskega parnika »Principessa Mafalda«. Parnik se je potopil, kakor znano, v torek 25. t. m. v bližini pomorskega mesta Bahije v Južni Ameriki. Žrtve katastrofe so postali tudi mnogi naši izseljenci, ki so hoteli iskati svoj borni zaslužek v raznih državah Južne Amerike.

V Južno Ameriko Slovenci že od nekdaj kaj neradi prihajajo, kajti že pred vojno je postala Brazilija za naše izseljence nekak kraj suženjstva. Tudi sedaj prihajajo iz raznih krajev Južne Amerike pisma naših izseljencev, ki brdijo obžalujejo, da so šli iskati sreče v južnoameriške države. Razni brezsrčni agenti so našim izseljencem obljubovali prave raje v južnoameriške države. Država San Paolo je celo iz svojega plačevala vse prevozne stroške za naše izseljence in njih družine. Mnogo siromašnih in obubožanih kmotov iz Hrvatske in Slavonije so agenti premamili in jih odposlali v San Paolo, kjer so postali pravcati sužnji. Ti agenti so bili večinoma v službi brezsrčne italijanske paroplovne družbe »Navigazione Generale Italiana« v Genovi, katere last je bil tudi potopljeni parnik »Mafalda«. Ta družba je naravnost živinsko postopala z našimi izseljenci ter jih na svojih parnikih prevajala kakor živino. Pred dnevi smo prejeli pismo notranjskega rojaka, ki je »drastičnih besedah naslikal potovanje naših izseljencev na italijanskih parnikih v Južno Ameriko. Pismo kratko pravi, da še z bosanskimi bušami med vojno niso tako ravnali, kakor Italijani z našimi ljudmi. Na parniku je tako slaba hrana, da ni niti za svinje.

Čudna usoda je doletela s potopljeno parnika »Mafalda« dve družini, ki sta odstopovali iz Vaške Slatine pri Osičku. Ena teh družin je po rodu slovenska.

Dne 5. oktobra ste dospeli iz Osijeka v Ljubljano dve siromašni rodbini. Bila sta to Jože Beclje in Ivan Karoly. Jože Beclje je bil rojen l. 1874.

v Rogoški Slatini, a se je že za mlada kot drvar preselil v Slavonijo, kjer se je tudi oženil.

Beclje in Karoly sta poprodala vse, kar sta imela, ter se zaupala agentom, ki so jima obljubljali v državi San Paolo pravi raj. Dobila sta potom agentov od države San Paolo brezplačni vozni listek, to je, plačala je država, toda obvezati, sta se morala, da bosta vse prevozne stroške polagoma odslužila. Jože Beclje je imel ženo Ano in dva otroka. Ivan Karoly je bil rojen l. 1878. v Ralubu v Slavoniji ter se je naselil v Vaški Slatini. Karoly je imel ženo Kato in tri nedorošle otroke.

Dne 5. oktobra t. l. je imela ljubljanska policija s tema ubogima družinama mnogo posla. Iz Postojne so ju italijanski karabinerji vrnili z motivacijo, da niso njih potni listi v redu in da manjka vizum pristojnega konzula kraljevine Italije v Zagrebu. Obe rodbini so Italijani poslali v Ljubljano. Tu je policija zaprosila italijanski konzulat, naj jima da vizum. Konzul je lakonično odklonil vizum, češ, da on ni za to kompetenten. Obema družinama je nato ljubljanska policija pojasnila položaj ter jima svetovala, naj se napotita v Zagreb k tamošnjemu italijanskemu konzulu po vizum. Moža Beclje in Karoly sta začela plakati in rotiti policijo, naj ona uredi zadevo. Solznih oči sta prosila:

— Gospod komisar! Imamo samo golo življenje. Niti prebrite pare. Kako naj potujeva v Zagreb? Dali so nama agentje t. »šifkarje« in drugega nič. Smo pravi sužnji!

Ljubljanska policija je nato ponovno intervenirala pri italijanskem konzulu, ki se je končno usmili obeh revnih družin ter jima dal vizum. Nato sta odstopovali družini čez mejo v Genovo, kjer sta se ukrcali na parnik »Mafalda«.

Nista pa slutili, da ju čaka na širnem morju tragična smrt.

Kolikor smo informirani, potuje v južnoameriške države prav pičlo število izseljencev iz Slovenije.

poprej se je še močno odkašljajal — poslal nekega fantiča k Semenovu vprašat, dali želi sprejeti nekega razcapanega in sestradanega postopača.

»Gospod direktor sprejme,« je sledil odgovor. Bil je v pižami in strahovito napudran tako, da se je zdel kot mlinar, ki baš prihaja od dela, a nima časa, da se umije. Njemu nasproti je sedel neki mlajši mož, po zunanosti so ded s Kavkaza. V naslonjaču se je gugala mlada dama.

Bil sem zelo neokreten in v zadregu, zlasti v navzočnosti dam. Zdelo se mi je, da v navzočnosti te dame ne bom znal ziniti pametne besede.

Semenov Ssamarski me je prijazno vprašal: »Kaj pa znate pravzaprav?«

Nisem se čudil, da me je vikal. Tako fin gospod pač ne more drugače! Toda njegovo vprašanje mi je zaprlo sapo. Saj nisem znal nič, prav nič!

Kratko in jedrnatno sem odgovoril:

— Traviato in Carmen.

— Mi igramo samo operete.

— Kornevilske zvonove, — sem rekel.

Nato sem naštel vse operete, ki sem se jih slučajno spomnil. Toda bilo je videti, da to nanj ne vpliva.

— Koliko ste stari?

— Devetnajst let.

— In kaj poješ?

— Prvi bas.

Njegovo prijazno vedenje me je opogumilo.

— Dragi moj, — je nadaljeval —

toda plače ne boste prejeli, kot iz vašega korista.

— Saj tudi ne potrebujem. Pel bom tudi brez plače, — sem odgovoril na glo.

Vsi so umolkili in me začudeno pogledali. Tedaj sem dejal:

— To se pravi, denarja nimam, toda nekaj boste vendarle plačali.

— Petnajst rubljev mesečno.

— Veste, — sem nadaljeval, — potrebujem samo toliko, da lahko živim, ne da bi preveč stradal. Če lahko v Ufi živim z 10 rublji, potem jih dajte deset. Če bi pa rabil 16 ali 17 ...

Oni s Kavkaza se je zakrohotal, rekoč:

— Pa mu daj 20 rubljev, to ne igra nobene vloge.

— Podpišite! — je dejal direktor.

In s tresočo roko, ves srečen, sem podpisal svojo prvo gledališko pogodbo.

Kje je Jacques de Lesseps?

Francoska javnost je že več dni v skrbeh, kaj se je pripetilo znanemu junaku modernega letalstva J. de Lessepsu, ki je pretekli teden med poletom iz Gaspas do Val Brillaanta pričakovano izginil. Grof de Lesseps, sin graditelja Sueskega in Panamskega kanala, je bil drugi letalec, ki je preletel Rokavski zaliv. Francoska letalska družba ga je najela, da bi iz ptičje perspektive napravil podoben zemljevid velike severobritanske države v Ameri. Grof de Lesseps je preživel poletje v Gaspas v Quebecu v družbi svojih dveh sinov. V torek 18. t. m. je dobil povelje, naj poleti do Val Brillaanta, oddaljenega 150 milj vzhodno in 25 milj zapadno od Sandy Baya. Vreme je bilo skrajno neugodno, toda Lesseps je kljub temu v gosti megli in nallivu startal v spremstvu pilota Chinciscotta in enega svojih sinov. Dve uri pozneje so slišali mornariški častnik brnenje motorja v gosti megli nad morjem. Kmalu nato je nastala silna nevihta in o Lessepsovem hidroplanu ni bilo več duha ne sluha.

V slučaju nesreče bi se mogli dr-

žati letalci kvečjemu nekaj ur na valovih. Parniki so jih začeli takoj iskati, toda našli so samo dve krili hidroplana, in sicer v reki Sv Lovrenca. To priča, da se je grof Lesseps s svojima spremljevalcema najbrž ponesrečil. Francozi pa še niso izgubili upanja in parniki še vedno križarijo po morju v nadi, da najdejo pogrešane letalce.

Grof Lesseps je posvetil 18 let svojega življenja razvoju modernega letalstva. Leta 1911. se je poročil graditelj Panamskega kanala de Lesseps s hčerko predsednika Canadian Northern Railway Co. sira Williama Mackenzieja. Zdelo se je, da bo Francija definitivno izgubila Blerijotovega naslednika, drugega francoskega letalca, ki je reletel Rokavski zaliv. Grof de Lesseps je kmalu po poroki res izjavil, da morda dati letalstvu slovo. Toda svetovna vojna je vzbudila v njem letalsko strast in Lesseps je bil med prvimi, ki je stopil na branik ogrožene domovine. Kot letalec je bombardiral nebroj letal in se je proslavil z zasledovanjem Zeppelinov do Rouena.

Najboljše, najtrpejše, zato najcenejše.

Usodno spanje v avtomobilu

V norveški prestolici Oslo se je pripetila v nedeljo težka nesreča, ki je zahtevala štiri človeške žrtve. Strojnik, ki je popravljaval avtomobile, je spal navadno v bližnji garaži. Ker mu je pa policija prepovedala spati v garaži, je zlezal v njo skozi okno. V soboto zvečer se je strojnik napil in policija ga je zasačila v hipu, ko je lezel s tovarišem v garažo. da bi tam prenočil. Spodili so ga, toda strojnik se je opolnoči vrnil in zlezal s tovarišem skozi okno v garažo, kjer sta si poiskala v velikem luksuznem avtomobilu ugodno prenočišče. Proti jutru ju je začelo zebsti in zato sta spustila motor, da bi se pogrela.

Zgodaj zjutraj so odprli sosednje garažo in našli oba mladeniča mrtva. Zadušila sta se z ogljikovim kisikom, ki je napolnil vso garažo. V hipu, ko so odnašali trupla, je prišel z nočnega dela delavec, ki ima stanovanje nad garažo. Čim je vstopil, je zagledal na postelji onesveščeno ženo in hčerko. Skušal ju je obuditi, toda vse je bilo zaman. Nesrečni mož je začel od žalosti besneti, tako da so ga morali zvezati. Preiskava je dognala, da se je delavec že pred dnevi pritoževal na policijo, da uhajajo iz garaže v njegovo stanovanje strupeni plini. Redar, ki mu je bil poverjen ogled stanovanja, je ugotovil, da res smrdi po bencinu in ogljikovem kisiku in zato je svetloval delavcu, naj stanovanje večkrat prezračí. Pred odhodom na nočno delo je delavec opozoril ženo, naj odpre okno. To je postalo za ženo in hčerko usodno, kajti strupeni plini so prihajali vso noč skozi okno v spalnico.

Šaljapinov prvi angažma

Včeraj je pel Šaljapin na Dunaju — Kaj pripoveduje znameniti pevec o svoji karieri

Včeraj je pel na Dunaju na koncertu sloviti ruski operni pevec, basist Fjodor Ivanovič Šaljapin. Kakor povzdom njegovega lanskega gostovanja v dunajski operi, tako je vladalo tudi to pot za gostovanje veliko zanimanje in za vstopnice se je občinstvo kar pulilo.

Povodom Šaljapinovega gostovanja so objavili vsi ljubanski listi zanimive podatke iz življenja slovitega pevca. »Die Stunde« prinaša zanimiv odlomek iz nedavno izišli Šaljapinovi spominov. Šaljapin podaja v teh spominih nad vse zanimivo, napeto in duhovito pisane epizode iz svojega življenja. O svojem prvem angažmanu piše Šaljapin:

— Bil sem star že 17 let. V pava-jenskem vrtu je nastopala operna družba. Naravno, da sem bil vsak večer tam. Nekega dne mi je član zbor-a omenil:

»Cledališki ravnatelj Semenov-

Ssamarski zbira zbor za mesto Ufa. Pojdi k njemu, morda te sprejme. Poznal sem Semenova kot umetnika in oboževal sem ga. Bil je sila interesanten mož s svojimi črno barvanimi brki, ki so se zdeli, kot da so vlti iz železa. Običajno je nosil cilindar, palčico in barvaste rokavice. Njegov pogled je imel nekaj »usodnega«, toda njegovo vedenje je bilo pretirano »kavalirsko«. Na odru je bil kot riba v vodi in pel je lepo in čustveno v opereti »Dijak prosjak«. »Oh, na ramico pritisnil sem ti slač-k poljub!«

Zenske so ga ljubile in marsikatero srce se je vnelo zanj. Nekega dne sem zbral ves pogum, stopil sem k njemu na vrt in se ponižno odkril.

»Želite?« Tako, tako! No, pridite jutri k meni v hotel. Ko sem naslednjega dne prispel v hotel, mi je vratar zabranil vstop. Prosil in moledeval sem ga, malo da nisem plakal in nadlegoval sem ga tako dolgo, da je končno —

Mladina napreji!

Iščemo mlade ljudi, ki nimajo ne poklica, ne premoženja, pač pa jekleno voljo priti navzgor. Pismene ponudbe sprejema: Novinski biro, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7. II. nadst. 2397

DRUŽBA »LIRIJA«

Premog, drva, koks, OGLJE. — Dunajska cesta 40 (poleg Iv. Zakotnika). — Telefon 2820. 108/L

Kdo bi posodil

gospodu s stalno službo 2000 Din proti mesečni mu odplačilu 500 Din. Garancija in obrestje sigurno. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Nujno« 2413c. 2413

Deček

močan, star 16 let, se želi učiti ključavničarske obrti pri večjem podjetju. Ponudbe na upravo lista pod »November« 2415c. 2415

Trgovski lokal

s stanovanjem se išče na prometnem kraju v mestu za takoj ali spomladi. Ponudbe na upravo lista pod »Lokal« 2414c. 2414

Novo! Novo!

Stereo - opazovalni žepni aparat!

Pokaže presenetljivo plastično in naravno fotografske posnetke. Cena za aparat z 10 lempimi stereo-posnetki Din 80, poštnine prosto. Posamezne zbirke stereo-posnetkov pokrajine, akti, mesta itd. po Din 35. E. Križman, Ljubljana. Poštni predal 172. 2398

V lepo jedilnico

»stolera ura«

ki v stilu pohištva

Info macije dobi pri

F. Čuden - Ljubljana

Prešernova 1

113/L

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani — krepeča oslabele, malokrvne odrasle in otroke. 113/L

Lutke (punčke)

vsakovrstne popravlja trgovina KOLER, Stari trg 6. 2369

Svetlovni patent »Zephir«

Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur.

»ZEPHIR«, tvornica peč, Sobotica. Zastopstvo v Ljubljani: BREZNIK & FRITSCH

Žrebanje za V. razred podaljšano!

Direkcija državne razredne loterije nas je z dopisom 14.818 z dne 24. t. m. obvestila, da mora radi številnih dobitkov v V. razredu podaljšati in sicer se bo žrebal nepretrgoma vsaki dan od 7. novembra do 7. decembra. Z ozirom na to podaljšanje je podalšan tudi rok za obnovo srečk in sicer do 5. novembra t. l.

Le kdor bo imel srečko, bo imel lahko mnogo nade na visok dobiček, ker mora biti vsaka 2. srečka od države zajamčeno izžrebana.

Nekaj srečk za ta milijonski razred je še na razpolago pri

ZADRUŽNI HRANILNICI, r. z. z o. z., LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 19.

KLIŠARNA »JUGOGRAFIKA«

TISKARNA IN ZALOŽNARSTVO BA. Z. O. Z.

Vse vrste klišejev, crtne in avtotipije, izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za tisejšo izvedbo v eni ali več barvah, točno po naročilu v najkrajšem času in po konkurenčno nizkih cenah.

LJUBLJANA V PETRA NASIP 23.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Blagovi za gospode in dame

iz zajamčeno čiste volne. — Poslednje novosti za

esensko in zimsko sezono

razposilja staro renomirano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO

Palackeho tr. 12 (Čehoslovaška)

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. —

Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine prosto.

Prometni zavod za premog d. d.

Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo

na debelo

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo

in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks ivarniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta 15/I